

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. XIII. Explicatio loci Pauli 1. Corinth. 3. de Purgatorio secundùm proprietatem vebrorum, & idioma scripturae, & rationem consequentiae, & collationem similium locorum Esaiae & Zachariae: & ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

bus viuentibus in hoc seculo, sed pro omnibus, vt non exciperet piē mortuos. viuunt enim, & si non in hoc seculo, qui in Christo mortui sunt, quorum est Deus. Deus autem non est mortuorum, sed viuentiū: omnes enim animę iustorū, illi viuunt, sicut ait apostolica constitutio, huius loci euangelici interpret. Pręcipit ergo pro his & illis, atq; alijs in Christo mortuis, qui ad carcerem illum, paulo antē secundū scripturas demonstratū, deducti sunt. Sed dicetis fortassē, si Paulus doceret Purgatorium esse, facild vos concessuros pręcipere Paulum, vt pro omnibus hominibus etiā mortuis oremus, quia iam esset certum egere illas animas nostris apud Deum precibus, sicut inter nos in hoc mundo alij aliorum precibus apud Deum indigemus. Videamus igitur, an hoc doceat Paulus, primo Corint. cap. 3. Tritus quidem est locus, sed interpretatio eius germana & propria nō est hęreticis nota.

Lib 8. Clem.

Explicatio loci Pauli 1. Corinth. 3. de Purgatorio secundū proprietatem verborum, & idioma scripturę, & rationem consequentię, & collationem similitum locorum Esaię & Zacharię: & quomodo illos Paulus imitatus & interpretatus est: & de Constitutione Apostolica, accedente etiā consuetudine omnium Ecclesiarum, exequias mortuorum semper & vbiq; etiā in Germania ante octingentos annos, celebrantium. Cap. 13.

SI quis (inquit) superędificat super fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides preciosos, lignum, fęnū, & stipulas, vniuscuiusque opus manifestum erit, dies enim declarabit, quia in igne reuelabitur: vniuscuiusque enim opus, quale sit, ignis probabit. Si cuius opus manserit, quod superędificauit, mercedem accipiet: si cuius opus arserit, detrimentum patietur: ipse autem saluus erit, sic tamen quasi per ignem. Dixerat paulo suprà, Vniuscuiusque mercedem accipiet secundū suum laborem. docet deinde, quam mercedem accipiet, si quidem bona opera fecerit, accipiet mercedem salutis æternę, tamen tū transeundo per ignem ad purgandum, si quas minutas sordes admistas cum illis bonis operibus habuerit, quę sunt instar auri, argenti, aut lapidum preciosorum: sin verò mala opera fecerit, accipiet mercedem detrimenti animę, sentiendo ignem inextinguibilem. Duos itaque ordines ponit, eorum scilicet, qui damnantur, & eorum qui saluantur: item duos ignes, vnum qui detrimentum adfert animę, qui vret semper, quia non purgabit: alterum purgantem, per quem transitur sine detrimento ad salutem. Sed excutiamus singula loci huius, vt ita esse quod dicimus, ex ipsis Pauli verbis doceamus. Si quis, inquit, superędificat super fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides preciosos: significare hęc, varias species virtutum ac bonorum operum, quia nemo dubitat, non opus est per scripturas probare: q; verò lignum, fęnū & stipula, varia malorū genera significāt, quę sunt opera cōbustibilia, i. digna gehēna

Locus Pauli ad Corint. de Purgatorio, cum pluribus locis scripturę collatus.

Lignū, fęnū, & stipula, quid sibi hoc loco velint.

Nun 2 ignis

ignis æterni, ex multis locis scripturæ sanctæ licet intelligere. vt Esa. c. i. de idolorum cultu loquēs, Fortitudo (inquit) illorum vt stipula stuppe. Fortitudinem vocat idola, quibus Israelitæ confidebant, & in quibus spem victoriæ collocabant. illorum itaq; idololatriā dicit esse stipulam, significans arduos esse igne æterno propter illud peccatum. Sic beatus Cyrillus in cōmentar. Prophetæ huius interpretatus est, quo in loco ait significare lignū τὸ κατάπρηστον, id est, inflammabile: fœnum verò & stipulam, τὸ ἀκάθετον, id est, non posse cohiberi flammam & extingui, quod in euangelio dicitur ἀσβηστον, id est, inextinguibile. Rursus beatus Basilius in commentar. eiusdē prophetæ in eodem loco, stipulam ait significare vitam inflammabilem, & incendio dignam. Nemo autem non intelligit, quæ talem faciunt vitam, id est, incendio dignam, peccata esse mortalia. Item Malachias capit. quarto: Erunt, inquit, omnes superbi & faciētes impietatem, stipula: & inflammabit eos dies veniens, dicit Dominus omnipotens. Quem locum explanans sanctus Theophanes episcopus Niceæ, in symphonia veteris & noui testamenti: Stipulam, inquit, vocat, τὸ ἀχρηστον καὶ τὸ ἴπρηστον operum eorum, id est, inutile & inflammabile operum. Denique in euangelio iuxta eundem tropum, Et paleas, inquit, comburet igni inextinguibili. & in euangelio Ioannis, cum sicco palmite, qui facilè comburitur, comparat eum, qui æterno igni traditur. Mittetur (inquit) foras, sicut palmes: & arescit, & colligēt eum, & in ignem mittent, & ardet. Et beatus Hieronym. in cōmēt. Esa. cap. 65. sic etiam intellexit, cū interpretans illum locum, Opera eorū veterascent, sic ait: Vel certè hoc dicendum, quod opera eorum veterascent, quorum domus fundata super petram, permanet in æternum, & qui ædificauerunt super fundamentū Apostoli, aurum, argentum, & lapides preciosos: & e contrario, eorum opera dispereant, quorum domus fundata super arenam, subita tempestate subuertitur: & qui ædificauerunt super fundamentum Christi, lignum, fœnum & stipulā. Redeamus ergò ad locum Apostoli: Vniuscuiusque, inquit, opus manifestum erit. dies enim declarabit, scilicet dies extremus mortis: sic enim vocat euangeliū, vt cū ait: Vigilate, quia nescitis diem nec horā. Sequitur deindè, quia in igne reuelabitur. Infinitè, & vt ita dicā, indeterminatè dixit sine articulo Græco, ἢ πρὸς, id est, in hoc aut illo igne, scilicet opus bonum reuelabitur in igne, nempe temporali: opus malum in igne, scilicet æterno. idcirco subiungit: Vniuscuiusq; opus quale sit, ignis probabit: ignis, inquam, ille dictus: idè enim articulū addidit hic. opus, inquam, bonū, quod Paulus vocat, opus manēs, probabit ignis salutaris, per quē transitur ad mercedē salutis. de hoc enim opere subiungit: Si cuius, siue alicuius, opus manserit, quod opus idem superædificauit, iste mercedē accipiet: opus verò malū probabit ignis, detrimentū afferens. de quo opere rursus subiungit: Si cuius opus arserit, quod aliquis superædificauit, (repetendū enim est hoc à cōmuni, siue pzeugma) ille detrimentū patietur. pati autē detrimentū, ad detrimentū salutis eternæ perti-

pertinet, secundum idioma scripturæ. hoc quoque ipsius verbi Græci etymologia declarat. dicitur enim *ζημιῶνται*, id est, detrimentum pati, quod verbum Græcum interpret Gregus Matthæi, siue beatus Ioannes, siue alius fuerit, tum Marcus & Lucas, ad æternam iacturam animæ retulerunt. dicitur, inquam, quasi *ζημιῶνται*, id est, minui vitam: ei autem qui temporali supplicio afficitur in purgatorio, vt purgatus, vita sempiterna postea fruatur, constat, non minui vitam. Quod si vniuscuiusque opus, quale sit, ignis probabit, scilicet bonum opus probabit ignis, eo dignus: rursus, malum opus probabit ignis item eo dignus. Quis enim dicat, eandem conditionem ignis conuenire in opus malum, & in opus bonum? Consequens est, vt non loquatur Apostolus hoc loco de igne æterno tantum. Si enim post hanc vitam ignis tantum æternus esset, qui longè differt ab igne temporali, & de illo igne æterno & inextinguibili solum hic loqueretur, nunquam Apostolus de vniuscuiusque opere infinite dixisset, *ἐν πυρὶ*, id est, in igne reuelabitur, sed dixisset, *ἐν τῷ πυρὶ* cum articulo: sicut statim cum articulo dixit, *ἡ ἡμέρα*, id est, dies illa declarabit, quia non de vna qualibet die vitæ huius loquebatur, sed de illa vna extrema. Sequitur: Ipse autem saluus erit, sic tamen quasi per ignem. Quia dixerat, Si cuius opus manserit, mercedem accipiet: declarat modò, quam mercedem, & quomodò, scilicet mercedem salutis: sicut dixerat prius, Si cuius opus arserit, accipere eum mercedem detrimenti. Quomodò enim verisimile sit, quod Apostolus dicat, quam mercedem accipiat, cuius opus arserit, scilicet mercedem detrimenti: & non dicat, quam mercedem accipiat, cuius opus manserit? nempe accipiet mercedem salutis, quæ est opposita detrimento. Est itaque hyperbaton, componendaque sunt siue construenda verba sic: Si alicuius opus manserit, mercedem accipiet: ipse tamen, qui mercedem scilicet accipiet, saluus erit, quasi per ignem: & hæc erit merces eius, scilicet salus quasi per ignem transfuentis sine detrimento instar auri. Obseruauit quoque hoc hyperbaton Oecumenius. Quod verò aurum, argentum & lapides preciosi, hoc est, opera bona, aliquas interdum sordes habeant admixtas, à quibus repurgari debeant, siue per ignem penitentiam in hac vita, qui est ignis metaphoricus, siue per verum ignem in altera, docet etiam propheta Malachias, cuius tropum Paulus hoc loco imitatus est, cum opera bona, quæ sine detrimento à sordibus igne purgantur, vocauit aurum, argentum, lapides preciosos. Ait enim Propheta, de aduentu Domini in carne prophetans: Ecce venit, dicit Dominus, &c. & paulo post: Sedebit, conflans & emundans argentum, & colabit eos tanquam aurum & argentum, id est, eorum opera bona, aliquas maculas leuiorum peccatorum habentia admixtas, à quibus repurgari ea oportet. Itaque quod prædixit Propheta de purgatorio auri & argenti, in hac vita per ignem penitentiam in aduentu Christi facienda, simile aliquid dicit Paulus de purgatione post diem cuiusque extremum in altera vita, non iam per ignem penitentiam, quæ tunc sera erit & intempe-

Nun 3 stua,

Matth. 16.

Mar. 8.

Luc. 9.

Oecumenius

us.

Collatio loci

Pauli de auro

ro, argento cum

loco Mala-

chie.

Malach. 3.

Paulus Esaiam

imitatus, &

interpretatus

hoc loco de

purgatorio.

stiva, sed per ignem verum: de purgatione, inquam, eius, qui ædificavit aurum, argentum & lapides preciosos, de quo ait, Ipse autem saluus erit, sic tamen quasi per ignem. Nè verò Magdeburgenses ac cæteri Lutherani novum & inauditum esse putent, & ab scripturis sanctis alienum, accipere mercedem salutis, transeundo per ignem ad purgandum sordiculas: ostendamus simile exemplum in Esaiâ, capit. 9. quod Paulus hoc loco imitatus est, simulq; interpretatus in figura ignis æterni & purgatorij illud contigisse. Loquente igitur Propheta de illo igne Hierosolymitanæ calamitatis, interpretans locum Cyrillus Alexandrinus: Alij, inquit, perierunt ab impietate sua, & de his prædixit Propheta: Ardebit peccatum eorum, vt ignis. hoc scilicet contigit in figura eorum, de quibus nunc ait Paulus, si cuius opus arserit, detrimentum patietur, &c. Alij, inquit idem Cyrillus, non perierunt, sed transierunt per illam calamitatem, tanquam per ignem, de quibus subiungit in eodem loco idem propheta: Et erit populus, quasi ab igne combustus homo. quasi ab igne, dixit: quia, vt ait beatus Basilius, hunc locum de purgatorio interpretans, non minatur interitum, sed purgatorium. Similiter Apostolus dixit: Saluus erit quasi per ignem, nè intelligeretur de illo igne æterno, detrimentum adferente, & in sempiternum vrente, quia scilicet non purgat, vt post consumptas sordes delinat vtere purgatum instar ignis purgatorij: sed intelligeretur de igne ad tempus vrente: & quidem secundum qualitatem sordium, quibus consumptis, saluus euadat qui purgatus est. id enim significat *ὁ ἀπὸ τοῦ*, transitum scilicet per ignem hunc aut illum temporalem: non enim omnis ignis purgatorius, est æquè vrens ac crucians: idcirco sine articulo Græco dixit hoc loco. Eodè pertinet locus alius Zachariæ prophetæ cap. 13. quem imitatus quoque est idem Paulus. Prophetans enim, sicut beatus Cyrillus in commentarijs huius prophetæ interpretatur, de bello quoque Romano-turco, quo populus Iudaicus deletus fuit, vix tertia parte relicta, quæ misericorditer seruata est: Et erit (inquit) in die illa, dicit Dominus, duæ partes peribunt & deficient: & tertia relinquetur in illa. & traducam tertiam partem per ignem, & vram eos, sicut vritur argentum, & probabo eos, sicut probatur aurum. & subiungit: Ipse inuocabit nomen meum, & ego exaudiam eum. ipse, inquam, sic probatus, & per ignem traiectus instar auri & argenti, inuocabit nomen Domini, & exaudiam eum, quod quidem significat, saluum fieri: sic dixit hoc loco Paulus, Ipse autè saluus erit, sic tamen quasi per ignem. Quod igitur Zachariæ dixit propheticè de paucis illis pijs Israelitis, misericorditer seruatis, transeundo per ignem illum calamitatis ac deuastationis Iudaicæ, in figura illis contigit, sicut cætera alia. Vnde Paulus Apostolus diuinè ad eos trāstulit, qui post hanc vitam salui fiunt transeundo scilicet per purgatorium ignem, qui sunt pauciores præ illis, qui damnabuntur ad ignem æternum, & vix tertia pars. Si quo studio Magdeburgenses & reliqui Lutherani scripturas sanctas conferendi, scrutandi, & intelligendi.

Esai. 9.

Basilius.

Zach. 13.
Paulus Zachariam imitatus & interpretatus in loco de purgatorio.

telligendi tenerentur, scio, non displiceret eis hæc nostra mediocris in ijs
 ipsis scripturis diligentia, præsertim cum omnium veterum patrum iudi-
 cio tam difficiles sint, vt magnum laborem & vehemens studium, & in pri-
 mis spiritum Dei requirant ad spiritualiter examinandum, quæ sancti Dei
 homines per spiritum eius locuti sunt. At vos sic scripturas sanctas legi-
 tis, vt historias mundi, aut etiam fabulas, siquidem multa in eis fingitis. Et
 quod vobis sine vlla de dogmatibus conquisitione visum est, hoc spiritui
 sancto & vobis visum esse putatis: neque repugnantia, neque consequen-
 tia, neque dictorum causas, neque naturas rerum, neque proprietates ver-
 borum, neque scripturarum idiomata & figuras, neque œconomias scri-
 bentium, neque locorum cum locis collationes, neque interpretationes
 maiorum cõsideratis. Quare si in vos tantum intuerer, fortasse metuerem
 ne frustra laborarem: sed quia hæc in aliorum manus ventura sunt, qui vel
 non sunt decepti, vel à vobis seducti, cupient, adiuuante Deo, à vestris er-
 roribus & fallacijs extricari, libenter ad eorum vtilitatem hæc laboramus.
 Vt autem ad propòsitum reuertamur, si vllum in vobis iudicium esset, vel
 hoc solùm vos mouere deberet, si iustus est Dominus, & iustitias dilexit,
 & æquitatem vidit vultus eius, quomodò æquum sit, vt idem genus ignis
 probet post hanc vitam bona & mala opera, quæ Apostolus vocat ardentia
 & manètia? dies enim (inquit) de:clarabit, quia in igne reuelabitur, & vniuf-
 cuiusque opus quale sit, ignis probabit. Quòd si per ignem transeundum est
 ijs, qui aliquas leuiore maculas purgandas habent, quis erit ita crudelis,
 vt non solùm opem non ferat, sed ferendam esse neget? vt vos negatis, qui
 impiè & crudeliter contra sacram scripturam traditis non esse orandum pro
 mortuis, cum, vt supra docui, iubeat scriptura orare pro omnibus homi-
 nibus, scilicet qui ope indigēt, & adiuuari possunt. (nullos enim, dicam ite-
 rum, excepit, qui pro omnibus dixit,) sunt autem huiusmodi, qui cum leuioribus
 maculis mortui sunt in Domino, pro quibus Apostolorum constitu-
 tio, quam Clemens Romanus literis mandauit, sic in libro 8. cap. 41. ora-
 re iubet: Oremus pro fratribus nostris, qui in Christo requieuerunt, vt De-
 us summæ erga homines charitatis, qui animam defuncti suscepit, remittat
 ei omne peccatum voluntarium & inuoluntarium: & propitius ei factus, col-
 locet eum in regione piorum τῶν ἀγαθῶν, id est, solutorum. An non satis
 clarè testatur ecclesia, cum sic orat, in carcere esse animam, pro qua orat,
 vt soluatur? orat enim, vt soluatur, cum orat, vt adducatur ad regionem eo-
 rum, qui soluti sunt. Est igitur post hanc vitam carcer, leuiorum macularum
 purgatorius: & pro ijs orare, qui in eo sunt, sancti Apostoli in omnibus ec-
 clesijs docuerunt, ab eis enim processit hoc verbum de orando pro mor-
 tuis, non à nobis, nec ad nos solos peruenit, id est, ad totum Occidentem,
 sed ad totum etiam Orientem. Siquidem in omnibus ecclesijs non solùm
 Occidentis, sed Orientis, officia mortuorum orando, psallendo, sacrifican-
 do vsq; in hodiernum diem celebrantur. imò & in Germania ante octin-

*Lutheranorum
magistri nullo
studio te-
nentur scriptu-
ras scrutandi,
conferendi, &
intelligendi.*

*Qua sint, qua
Lutheranorum
magistri, &
Magd centu-
riatores in
Studio scriptu-
rarum negli-
gant.*

*Impij, & cruo-
deles, qui tra-
dunt non esse
orandum pro
mortuis.*

*Apostolica
constitutio de
orando pro
mortuis.*

*Vbiq; in ec-
clesia catholi-
ca & oratum
esse pro mor-
tuis fidelibus
ab initio, &
orari etiam
num.*

gentos

Orationes & sacrificia pro mortuis in Germania ante annos octingentos.

Si orare pro mortuis est cultus falsus, quid maiores & patres Germanorum, & sancti martyres eorum facient, qui pro mortuis orauerunt?

Rom. 12.

Qui authores antiqui legunt in epistol. ad Rom. memorijs sanctorum communicantes.

gentos annos celebrabantur à maioribus vestris, quorum vos progeniem esse, negare non potestis. Testis est Bugabilis monialis, quæ ad Bonitacium Germanicum Apostolum, tempore Zachariæ Pontificis his verbis scripsit: Similiter depono, vt oblationes Missarum offerre digneris pro anima mei propinqui. Idem in alia epistola rogat Leobguda monialis: Rogo, inquit, vt pro anima illius preces offerre non renuas: necnon & matris meæ memoriam commendo tibi, quæ cognominata est Ebbel. Scribit Magnus Athanasius in libro de Synodis Arimini & Seleuciæ aduersus Arianos, qui nouam fidem condebant. Si secundum ipsos, inquit, ab istis consulis principium suum fides accepit, quid facient Patres & beati martyres? aut quid facient illi, qui ab eis Christiana religione instituti sunt, & ante consules istos dormierunt? quomodo illos excitabunt, vt quod didicerint, obliteretur? & quod isti scribendo inuenerunt, in eos inserant? Similiter in vos Magdeb. & Luteranos omnes dicere licet, si à Martino Lutero cepit verus cultus orandi non pro mortuis, quid facient Patres & sancti Martyres? aut quid illi, qui ab eis in Christiana religione instituti sunt, & ante Luterum dormierunt? quomodo illos à mortuis excitabitis, vt quod male didicerunt, dedoceantur, & quod Luterus inuenit, eis tradatur?

De alijs locis scripturæ pro sacrificijs & orationibus mortuorum, in epistola ad Romanos, in Tobia, in Macab. in epistola secunda ad Corinth. in Eccle. in Apocalypsi non repetitis, quæ ab alijs scripta sunt de ijs, sed adiectis potiùs, quæ sunt prætermissa. Cap. 13

Sed veniamus iam ad alium locum scripturæ. Ait enim Apostolus in epistola ad Romanos: Orationi instantes, memorijs sanctorum communicantes. sic enim legit beatus Hilarius in libello de synodis contra Constantium. Augustinus lib. 2. contra Faustum, cap. 21. sanctus Epiphanius hæresi 57. Opratus Afer Mileuitanus lib. 2. contra Parmenianum: beatus Ambrosius in epistola ad Roma. cap. 12. Sic item legit vsque in hodiernum diem ecclesia Mediolanensis in suo Missali. Origenes in commentar. epist. ad Roman. vtrunque legi obseruauit, siue memorijs, siue necessitatibus. Memorijs quoque legit Eustrathius Constantinopolitanus vetus author in libro de operatione animæ post mortem, cuius meminit etiam Photius in bibliotheca sua. Sic etiam legisse videtur Clemens Rom. Præcipit enim in persona Apostolorum, celebrare exequias mortuorum hymnis, precibus, & lectionibus sacris: deinde præcipit tribuere pauperibus ex bonis defuncti in memoriam ipsius, vt iam hoc sit communicare memorijs sanctorum, orare pro piè defunctis, (hos enim vocat hic sanctos) & eleemosynas pro eis facere. Præterea esse sic legendum, ex eo quoque apparet, quod paulò suprâ dixerat idem Apostolus: Qui tribuit, in simplicitate, quod quidem ad communicandum necessitatibus sanctorum pertinet: vt non opus esse videatur dicere iterum, *Necessitatibus sanctorum communicantes,* quod